

(דף ל"ה ע"א) על גבי רוחא דנשיב, ואסתלק מעל תהומא, ולא חפא ליה. פיון דתהומא אתנהיר, ואיהו אסתלק, פדין תוה נהירו.

דא נהיר על רישיה, ומיא הוו נפקי מגו אפותיה, ורוחא נשיב לעילא. ונהיר מנהירו דא, עד דתוה נחית נהוריה, מנצנצא לשבעין ותרין נהורין דשמשא, פיון דאינון נהורין אתרשימו בגו שמשא לתתא, הוו חייביא דעלמא ידעין בהו, והוו פלחין לשמשא. פיון דאסתפל קדשא בריד, הוא באינון חייביא, סליק נהוריה ונגניז ליה. אמאי נגניז ליה. בגין דתהוא תנין, תוה סליק ונחית, ובטש באינון יאורין, עד דנגז ליה ולא אתגליא.

וזרע ליה זרועא בחד צדיק, דאיהו גננא דגנתא, וזרועא דזרע בגנתא, בגניזו בטמירו (ס"א הא) דהאי אור איהו.

כד האי התנין הגדול, חמי דצמח בגנתא זרועא דאור דא, פדין אתער לסטרא אחרא, לתהוא נהר דאקרי גיחון. ואתפלגו מימיו דהאי גיחון, חד שבילא דיליה, איהו אזיל גו תהוא זרועא דאצמחא גו גנתא, ואתהיר ביה ברבו דזרועא דא, ואקרי גיחון.

ומגו תהוא רבו דזרועא דא, אסתלק לרבו דשלמה מלכא, כד אסתלק למלכו, דכתיב, (מלכים א', א) והורדתם אתו אל גיחון, וכתיב ומשח אותו שם. שם, ולא בעתר אחרא, בגין דתוה ידע דוד מלכא דא, ומימיו אחרנין אסתלקו למלכו אחרא, ודא איהו מלכא דאיהו תקיפא.

והאי התנין הגדול, אתער ליה, ואסתלק סנפירו דהאי תנין, בתהוא נהר, לאתתקפא ביה. וכל אינון שאר יאורין פלהו, סלקין ונחתין בתקפא דהאי התנין הגדול, ותאב ועאל לתהוא יאורא שכיכא, ואשתכח ביה.

וכדין, כד תהוא אור אתגניז (ס"א לנטלא) לעילא ליה תהוא גננא דקאמרו, פדין נפק חשף קדמאה, ובטש על רישיה, בתהוא נוקפא דאתמתחא ביה, ואתפרש חד חוטא, פין תהוא נהירו דאור דא דאתגניז, ובין תהוא חשוכא דחשף דא, דכתיב, (בראשית א') ויבדל אלהים בין האור ובין החשף. האי תנין, תב בתהוא פרישו דהאי חוטא דאפריש, ואפריש לאינון (נ"א בין אינון) יאורין, גו חשוכא, ואתפרשו נוגין לזנייהו אליו מאלין, בתהוא פרישו.

וכד אתפרשו מיין עלאין קדישין, כל אינון יאורין אתפרשו, ועאלו לגו תהוא יאורא שכיכא דאתבריר מפלהו, ונפקין ועאלין ביה תלת זמנין ביומא.

וכל אינון נוגין דמגדלן גו אינון יאורין, פרישן אליו מאלין, ואקרו לילות, ואלין אינון ראשין לכל אינון נוגין דנפקין לבר, ואלין שלטין על פלהו. ואלין אקרו בבורי מצרים, ומהכא אתברר לבר בוכרין, וכלהו אתזנו משקיו דאינון יאורין. והאי התנין הגדול, שלטא על פלהו.

וּבְלֵא בְּפְרִישׁוֹ דְּמִיין עֲלָאין, דְּכְתִיב וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, וְאַתְרִישִׁמוּ מִיין קְדִישִׁין עֲלָאין,
וְאַתְפְּרִישׁוּ לְעֵילָא, וּמִיין תְּתָאין, אֶתְפְּרִישׁוּ כְּלָהוּ אֵלָין מֵאֵלָין, קְדִישִׁין וְדָלָא קְדִישִׁין, וְעַל דָּא
אֶקְרוּ מְלֵאכֵין עֲלָאין פְּרִישׁוֹ, בְּגִין דְּאַתְפְּרִישׁוּ אֵלָין מֵאֵלָין לְזַנְיָהוּ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֲשֵׁב מְזִרְעֵ זְרַע, רְזָא דָא, כִּד הָאִי תַתְּנִין הַגְּדוֹל, הָוָה נָשִׁיב
רוּחָא בְּהָוָא נּוֹקְבָא, וּמְרַפְרָפָא לְגַבֵּי עֵילָא, כִּל אֵינּוֹן עֲשֻׁבִין הָוָה מְהַפֵּךְ לֹון לִיבִישׁוֹ, עַד דְּרוּחָא
אַחְרָא נָשִׁיב בְּהָוָא רוּחָא, וְשָׂכִיד לִיהַּ לְתַתָּא, וְעֲשֻׁבִין צְמַחוּ כְּמַלְקְדִמִין. וְשִׁלְטִין וּמְשַׁבְּחִין וְאוֹדִין
קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מְסַטֵר שְׂמֵאֵלָא, וְלָגוּ יֵאוּרָא שְׂכִיכָא, נְפָקִין בְּעִירִין לְזַנְיָהוּ, וְאוֹלִין לְמַקְרַב לְגַבֵּי דְאֵינּוֹן עֲשֻׁבִין
וְלֹא יִכְלִין, וְתַבִּין לְאַתְרֵיהוֹן. כִּל אֵלָין יֵאוּרִין אֵזְלִין וְשִׂאטִין, עִם הָהוּא תַנְיָנָא דְשִׁלְטַן בְּהוּ, וְסַחְרִין
לְאֵינּוֹן עֲשֻׁבִין, וְלֹא יִכְלִין. כִּר לְזַמְנִין, דְּרוּחָא עֲלָאָה לָא נָשִׁיב, וְאֵיהוּ מְרַפְרָפָא רוּחָא בְּהָוָא
נּוֹקְבָא דְלְעֵילָא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא, כְּדִין שִׁלְטַן הָהוּא רוּחָא עַל אֵינּוֹן עֲשֻׁבִין.

וַיֵּאוּרָא שְׂכִיכָא תַב לְאַתְרֵיהַּ, וְסַלְקָא וְנַחְתָּא. וּבְגִין דְּמִימּוֹי שְׂכִיכִין, אֵזְלִיל בְּשְׂכִיכּוֹ, וְהָאִי תַתְּנִים
הַגְּדוֹל סַלְקָא לְגַבֵּי אֵינּוֹן יֵאוּרִין, וְעֲשֻׁבִין כְּלָהוּ מְגַדְלִין סַחְרֵינִיהַּ דְּהָהוּא יֵאוּרָא שְׂכִיכָא וְאֵלָין (נ"א
וְאֵינּוֹן) מְגַדְלִין בְּכָל עֵיבָר, כְּדִין סַלְקָא הָהוּא תַנְיָנָא וְאַתְרֵיהַּ בִּינְיָהוּ, וְתַב לְכָל אֵינּוֹן יֵאוּרִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא אֵיהוּ נְחֹשׁ בְּרִיחַ. אַמַּאי בְּרִיחַ. בְּגִין דְּסָגִיר לְתַרִין
סְטֵרִין, וְלֹא נָפִיק לְעֲלָמִין אֲלָא חַד זַמְנָא לְיוֹבְלָא.

וּבְסַפְרֵי קְדָמָאִי, דָּא נְחֹשׁ עַקְלָתוֹן, דְּאֵיהוּ בְּעַקְמִו תְּדִיר, וְאֵייתִי לְוֹוִטִין עַל עֲלָמָא, כִּד הָאִי קָם,
אַתְבַּר תּוֹקְפֵיהַּ (דף ל"ה ע"ב) דְּהָהוּא תַנְיָנָא, וְלֹא יִכִּיל לְמִיקָם, עַד דְּאַבִּיד גְּשָׁמִיחַ. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא כְּפִיר לִיהַּ גּוּ יַמָּא, כִּד עָאֵל לְגַבֵּיהַּ. וְאֵיהוּ דְרָךְ עַל תְּקִפֵּיהַּ דְיַמָּא. וְתַקְפֵּיהַּ דְיַמָּא דָּא,
אֵיהוּ תַנְיָנָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (איוב ט') וְדוֹרָךְ עַל כַּמְתֵּי יָם.

וְכִד הָאִי נְחֹשׁ קָם, כְּדִין מַה כְּתִיב, (ישעיה כ"ז) וְהָרַג אֶת הַתַּנְיָן אֲשֶׁר בַּיָּם, דָּא אֵיהוּ תַתְּנִין הַגְּדוֹל.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הַנְּנִי עֲלֶיךָ. וְדָא נְחֹשׁ, אֵיהוּ מְאֹרֶת, בְּלֹוִטִין לְכָלָא, בְּגִין דְּאֵיהוּ תְּקִיפָא
עֲלֵיהַּ, בְּתַקְפֵּיהַּ דְּהָהוּא נְהַר רַבְרָבָא, דְּאַקְרִי תְּדַקְל, וְהָאִי אֲוִקִימְנָא.

הָהוּא נְחֹשׁ אֵיהִי בְּיַבְשָׁתָא כִּד נְפָקִין דָּא בְּדָא, דָּא דְבִיבְשָׁתָא אֶתְתַּקַּף תְּדִיר, בְּגִין דְּכָל אוֹרְחוֹי
וְתַקְפוֹי בְּיַבְשָׁתָא אֵיהוּ, וְאִכִּיל אֲרַעָא וְעַפְרָא תְּדִיר, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (בראשית ג') וְעַפְרָא תֹאכַל כָּל
יְמֵי חַיֶּיךָ. דָּא גְּדִיל בְּעַפְרָא, וְדָא גְּדִיל בְּמִיָּא. נְחֹשׁ דְּאַתְגְּדִיל בְּמִיָּא, לָאוּ תְּקִיפָא כְּהָאִי דְאַתְגְּדִיל
בְּיַבְשָׁתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית א') מְאֹרֶת חֶסֶד.

וְדָא אֲוִדְמִין לְגַבֵּי הָהוּא דְמִיָּא. וְאַרְף עַל גַּב (וְדָא לֹא) דְּאַוִדְמִין לְגַבֵּיהַּ, לֹא אַנְחָ לְגַבֵּיהַּ, אֲלָא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּלַחְדוּדֵי, דְקָטִיל לִיהַּ מְגוּ יַמָּא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא בְּגִין גְּסוּת רוּחָא דְבִיחַ, כְּמָה דְאַתְ
אָמַר (יחזקאל כ"ט) אֲשֶׁר אָמַר לִי יְאֹרִי וְגו'.

וְעֵבֶר יִי לְנִגּוּף אֶת מִצְרִים וְגו'. תֵּנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי קָרָא קִשְׁיָא, וְכִי וְרָאָה אֶת תְּדָם וְאַחַר כֵּן וּפְסָח, דְּמִשְׁמַע דְּסִימְנָא הוּא דְעֵבִיד. וְאִי תִימָא בְּגִין דְּמָא דְאִיהוּ מִצְוָה, אָמַאי לְבַר. וְאָמַאי בְּתַלְתּוּ דְּיוֹכְתִי דְּפִתְחָא. וְהָא כְּתִיב (דְּנִיאל ב') הוּא גְלִי עִמִּיקְתָּא וְגו'. וּמַאי טַעְמָא בְּעָא דְאִתְגַּלְיָא דְּמָא עַל הַמְשִׁקּוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְזוּזוֹת.

אָלָא תֵּנָא, כְּתִיב, (דְּבָרִים ל"ב) וַיֵּרָא יִי וַיִּנְאֹץ, וְכְתִיב, (בְּרַאשִׁית ו') וַיֵּרָא יִי כִּי רָבָה רָעַת הָאָדָם בְּאָרְץ. וְתַנְיָן לֹא אִתְחַזֵּי אֲשַׁגְחוּתָא דְלַעֲיָלָא, אָלָא כַּד אִתְחַזֵּי לְתַתָּא עוֹבְדָא דְאִתְעֵבִידוּ עוֹבְדָא מִנִּיהּ וְעַל דָּא (נ"א וְעַד דְּעֵבִידִין עוֹבְדָא לְתַתָּא) לֹא מִשְׁגִּיחִין לְאַבְאָשָׁא, בַּר הִרְהוּרָא דְעֵבִידָה זָרָה, דְכְתִיב, (דְּבָרִים י"א) הִשְׁמַרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וּמִדְאִתְעֵבִיד עוֹבְדָא, אֲשַׁגְחוּתָא דְלַעֲיָלָא אִתְעַר, וּבְגִין כֵּן, כְּלָא, בֵּין לְטַב וּבֵין לְבִישׁ, בְּעוֹבְדָא תְלִיא מְלִתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל שְׂוָקֵי מִצְרִים, מְלִיִין טַעוּן הוּוּ, וְעוֹד דְּבַבְל בִּיתָא וּבִיתָא, הוּוּ שְׂכִיחֵי זִינִין, דְּמִתְקַטְרֵי בְּחַרְשֵׁיהוּ, בְּאִינוּן כְּתָרִין תַּתְּאִין דְּלְתַתָּא, וּמִתְעַרְיִין רִיחַ מְסַאבָּא בְּגוּוֹיָהוּ.

וַיֵּרָא דְמִלְּהָ תֵּנָא, כְּתִיב, וּלְקַחְתֶּם אֶגְדַּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמְשִׁקּוּף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְזוּזוֹת. אֶגְדַּת אֲזוּב לְמָה. בְּגִין לְבַעֲרָא רִיחַ מְסַאבָּא מִבִּינֵיהוּ, (נ"א הָאִי קָרָא קִשְׁיָא וְכִי וְרָאָה אֶת תְּדָם וְאַחַר כֵּן וּפְסָח דְּמִשְׁמַע דְּסִימְנָא הוּא דְעֵבִיד אָמַאי וְהָא כְּלָא גְלִיאַי קַמִּיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכְתִיב הוּא גְלָא עִמִּיקְתָּא וּמִסְתְּרָתָא אָלָא תֵּנָא כְּתִיב וַיֵּרָא יִי וַיִּנְאֹץ וְגו' וְכְתִיב וַיֵּרָא יִי כִּי רָבָה רָעַת וְגו' וְתַנְיָן לֹא אִתְחַזֵּי אֲשַׁגְחוּתָא לְעִילָא אָלָא כַּד אִתְחַזֵּי לְתַתָּא עוֹבְדָא וּמִדְאִתְעֵבִיד עוֹבְדָא אֲשַׁגְחוּתָא לְעִילָא אִתְעַר וּבְגִין כֵּן פּוֹלָא בֵּין לְטַב בֵּין לְבִישׁ בְּעוֹבְדָא תְלִיא מְלִתָּא. וּלְקַחְתֶּם אֶגְדַּת אֲזוּב וְגו' אֶגְדַּת אֲזוּב לְמָה וּמַאי טַעְמָא בְּעָא דְאִתְגַּלְיָא דְּמָא עַל הַמְשִׁקּוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְזוּזוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי כָּל שְׂוָקֵי מִצְרִים מְלִיִין טַעוּן הוּוּ וּבְכָל בִּיתָא וּבִיתָא הוּוּ שְׂכִיחֵי זִינִין דְּמִתְקַטְרֵי בְּחַרְשֵׁיהוּ בְּאִינוּן כְּתָרִין תַּתְּאִין דְּלְתַתָּא וּמִתְעַרְיִין רִיחַ מְסַאבָּא בְּגוּוֹיָהוּ וְעַל דָּא אֶגְדַּת אֲזוּב בְּגִין לְבַעֲרָא רִיחֵי מִבִּינֵיהוּ) וְלֹאֲחַזְאָה בְּפִתְחֵיהוּ, בְּהִנֵּי תַלְתּוּ דְּיוֹכְתִי, מְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָּא. חַד הֶכָא, וְחַד הֶכָא, וְחַד בְּגוּוֹיָהוּ, בְּגִין כֵּן, וּפְסָח יִי עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמְשָׁחִית לְבֹא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגּוּף, מִשּׁוּם דְּחַמֵי שְׂמָא קְדִישָׁא רְשִׁים עַל פֶּתַחָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי אָמַאי דְּמָא, דְּהָא תַנְיָן, חַנּוּר וְסוּמְק וְחַד דְּכְלִיל בִּינֵי גּוּוֹנֵי. אָמַר לִיה, תַּרֵּי דְמֵי הוּוּ, חַד דְּמִלְּהָ, וְחַד דְּפְסָחָא. דְּמִלְּהָ רַחֲמֵי. דְּפְסָחָא דִּינָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָאוּ הָכִי, אָלָא כְּמָה דְאֹלִיפְנָא, דְאִתְחַזֵּר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּהוּא דְּמָא לְרַחֲמֵי, כְּאִילוּ הוּוּ חַנּוּר בְּגוּ גּוּוֹנֵי, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (יחזקאל ט"ז) וְאֶעֱבֹר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמֶיךָ וְאֹמַר לָךְ בְּדַמֶיךָ חַיִּי וְגו'. וְאַף עַל גַּב דְּהִנּוּ סוּמְקָא, אִתְחַזֵּר לְרַחֲמֵי, דְכְתִיב בְּדַמֶיךָ חַיִּי. וּבְגִין כֵּן, רְשִׁים פֶּתַחָא בְּתַלְתּוּ סְטָרִין, חַד הֶכָא, וְחַד הֶכָא, וְחַד בִּינֵיהוּ.

תַּנְיָ ר' חִזְקִיָּה, תַּרֵּין דְּמֵי אִתְחַזּוּ, לְקַבֵּל תַּרֵּי כְתָרִין, דְאִתְחַזּוּ (נ"א דְאִתְעַר) לְעִילָא בְּהִיָּא שְׁעָתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חַד פֶּתְרָא דְכְלִילָא בְּתָרִין סְטָרִין טְמִירִין,